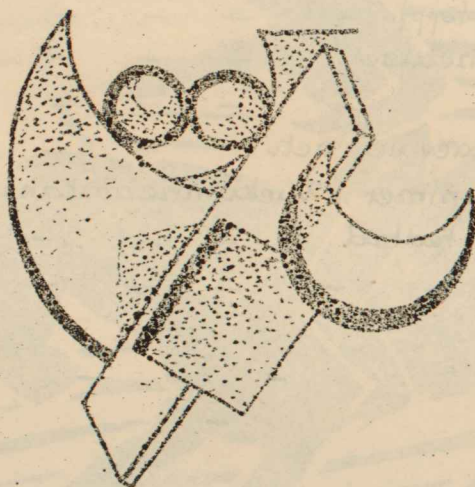

TARMO.

N:3

TARMO.

N° 3

1

9

2

9

R. S. S. õpilasaegkiri.

Sisu:

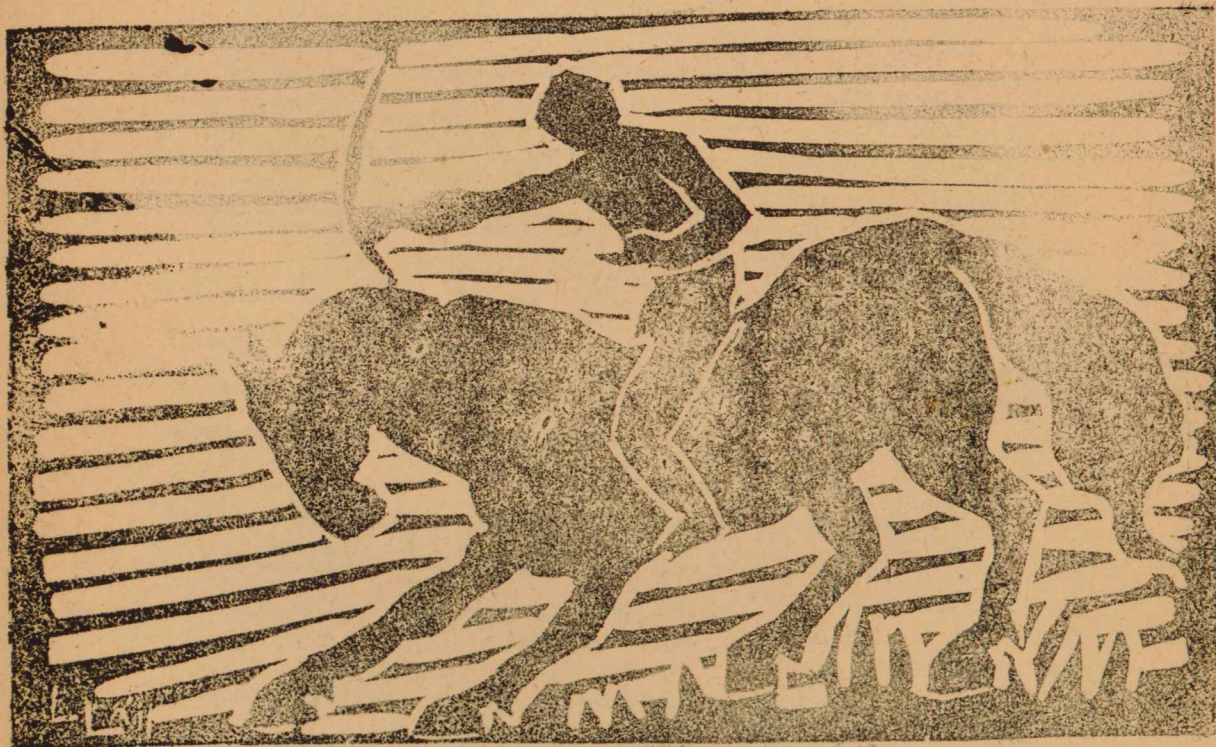
1. Kui huvivad luisad ...	-	-	-	-	L.k.
2. Vaba koolkond järgi	-	-	-	-	öpt V.R.
3. Mere hurm	-	-	-	-	P.k.
4. Kubuküla lõpp	-	-	-	-	A.M.
5. Aastote - vahetusel	-	-	-	-	E.S.
6. Jõuluõhtul	-	-	-	-	V.R.
7. Kui nad laevale aeti	-	-	-	-	U.L.
8. Õpetaja A Summer viiekümneaastane	-	-	-	-	-
9. Koolkonna teated	-	-	-	-	-
10. Varia	-	-	-	-	-

Kaas E. Lätit; illustratsioonid A ja L. Lätit; eelleht, vinjetid ja šifri P. kokalt.

Nummer on pajundatud 130 eksemplaris ja tasuta.

Väljaandja Rakvere Õp. Seminari koolkond.

Vastutav toimetaja Elmar Saage. Tegev toimetaja Paul Kokk.

löödä kookoon

(pää)

Neu kirkon kirkon

Neu kirkon kirkon kirkon
ne kirkon kirkon kirkon
ne kirkon kirkon kirkon
ne kirkon kirkon kirkon

Sää kirkon kirkon kirkon
ne kirkon kirkon kirkon
ne kirkon kirkon kirkon
ne kirkon kirkon kirkon

Neu kirkon kirkon kirkon
ne kirkon kirkon kirkon
ne kirkon kirkon kirkon
ne kirkon kirkon kirkon

Elk kirkon kirkon kirkon
ne kirkon kirkon kirkon
ne kirkon kirkon kirkon
ne kirkon kirkon kirkon

l.k.

Vaba koolkond.

[järg]

3

Töökooli põhimõte on teostatud õpetamisel. Iga õpetaja jaotab oma aine osadesse; osa, või kursus sisaldab nii palju materjali, et tema läbiviitmiseks kulub 4 nädalat, päevas töötades $1\frac{1}{2}$ -2 tundi. Selliseid töökuud on aastas 10. Harilikult toimub teoreetiline töö ennelõunal, päälõunal aga praktilised tööd: puu-, lühksepa-, aia-, naamatuköitmise-, õmblustööd jne.

Päevane tegevuskord võiks olla järgmine:

6³⁰ ülestõusmine7-7⁵⁰ õppetöö7⁵⁰-8³⁰ eine ja tubade korraldamine.8³⁰-10⁰⁰ õppetöö

10-11 - eine ja õhuvann

11-12³⁰ õppetöö

1-2 lõuna

2-4 välistöö

3⁴⁵-4¹⁵ eine4¹⁵-6¹⁵ käsitöö

6 - õhtusöök.

Harilikult võtab õpilane töökuul osa kahest teaduslikust kursusest. Kuna kursused on määratud kuni 2 tundi, siis 2 on jäetud nõudami-

sele ja huviainale. Kursuste nimelise tehta-
vaks töö algul ja õpilased võivad valida järgi-
koma nende ridaistikuks läbitöötamisel. Eelduselis
ainete valikul on ühegi vastav (klassi-astmelise) ette-
valmistus ja nõupidamine aine õpetajaga.

Vabas koolkonnas ei ole, nagu on
praegu, kindel tunniplaan, mille järel õpilane peab
töötama, küsimata kas ta tahab või mitte. Hulle või-
malusi annab kursuse kava — vali ainet!

Klass tavaliiks mõttes on tundma-
ku. Lapsed, kes töötavad ühes rühmas, ei tarvitse koos
töötada teistes rühmades. Õpilased võivad kuuluda
mitmesse rühma. Meeldugi on soovitatavam õping, koos-
seisev püüvalt ühedest ja samadest õpilastest. Kirje
koosseis ei lubaks edukat töötamist.

Mõnel töökuul valib õpilane ainult
ühe kursuse. Teisele kursusele määratud aja võib pü-
hendada mingisugusele vabale iseseisvale tööle õpeta-
ja juhatusel. Nimetatud võimalus leiab kasutamist
eriti vanemate klasside õpilaste poolt. Erilise soovi-
korral võib ka mitu kuuld vahetumalt töötada ühe
kursuse juures.

Aine kursuse lõpul peab iga rühm
ehk õpilane koolkonna koosolekul ettekannete, referaati-
de jne teel aruandma möödunud kuul tehtud tööst.
Praktilistel kursustel valmistatud asjad pannakse
vaatamiseks ja hinnanguks välja, näiteks — koidetuid
naamatuid, puu- ja lühkepatoid joonistusi. Siis tähe-
datakse vastavasse naamatusse, viikku, millisest kur-
susest õpilane osa võtnud ja missuguste taqajärgi-
dega.

Kursuse läbitöötamine toimub ainele
vastavas ruumis, kuhu on mahutatud ka aine saama-

tukoga

Kuusisest osavõtte arv ei ületa küm-
met. Õpilaste arv on jäänud sellepärast väikeseks, et
võimaldada arvestamist isiku huvi ja omavääriga.

Pääle õpilaste, on selline töökorra-
dus, mis vastuvõttas õpetajale. Ta võib läbitöö-
tada oma aine 7-8 kuu jooksul; see peetakse näit-
sa suvepuhkust, ja õpetaja võib soovikohal jätkada
enda harimistööd, võib matkata ja välismaale sõita.

Kuusete süsteemi juures on heasti
võimaldatud võtjospoolt nimetatud õppejõudude kalla,
loanguile kutsumine.

Õppetöö ajal kuulab korrasalve ja
haritusvõim õpilaskonnale. Valitud korrasalvejad su-
koitkonna es vastutavad välise rahu ja korra eest.

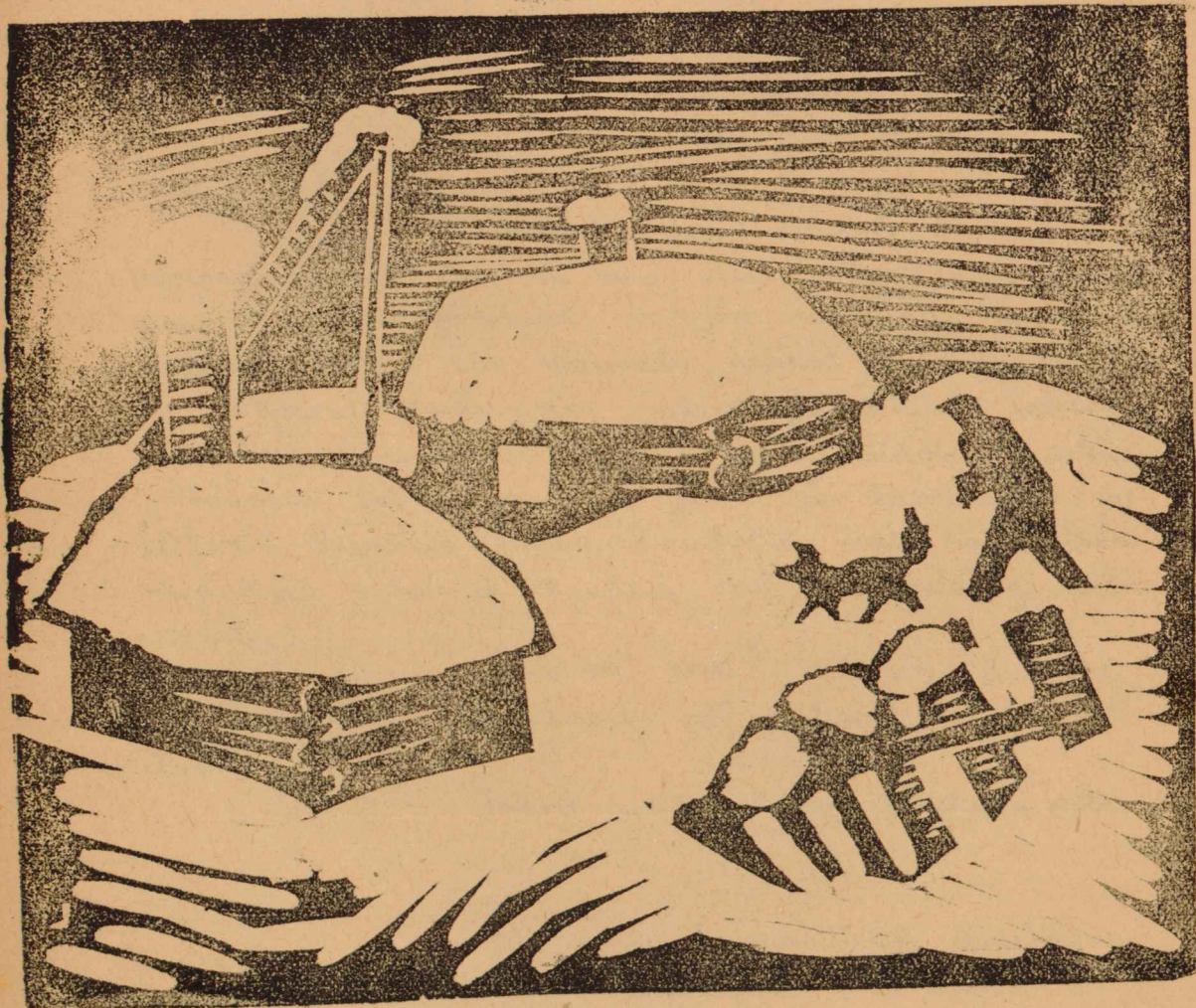
Kuuni 2. korda arvestatakse
vanemate teated laste edasijõudmise kohta. Need
teated ehk või fännistunud sisaldavad peale edasijõu-
mise ja üldise väikse arvu võit andmeid füü-
silise ja hingilise arengu kohta, puhtuse, täpsuse, kõe-
kirja, korralduse, eriliste huvide kohta jne. Ei puu-
da ka otsused kehaliste saavutuste ja võimete
kohta. | seussatamine, mäng jne. |

| järgne |

V.R

Mere hirm.

Read on mälestuskatkeid
häält sõbralt, kes hukkus meri-
meheks.

Haarav koken lainatest ukas mul
juba lapsena kõrvus. See oli ajus, etsind kiigutlusist, jultest,
kirjeldamas sinivärgu ääretuid, valgeid laineleaste sulle nar-
vale vajumas. Jätsin siis raamatut, rünnus tuhssid, värgu-
sin toast. Paljana vändendasin jooksul jalapõhjade labseude
mööda aianent heinamaale. Sääl lastusin hääolekus pilka
nolitu. Pöörasin seliti, vaatasin pilvi või taevastina. kõng-
mal kikkusid ääpsaad tuulis. Rändasid meil kütalistena
hüüdastivõlised putukad. Tundsin end kui udulagendikul
tundsegaasel

"Kus on meri? kas kaugel... ja
ilus, kui raamatut?" ja noorus oli vahendite päev kui
taevapilved.

Tollist ajast jäi ajju peritama mõtte-
lõikeid...

— — —
Oli aastaid möödunud, minevikku
kandes lapsea. Nad olid süvendanud mere hirmu. Na-
hetevahel lugesi korduvalt kolite tormisest merest, indi-
gvõrvi revolutsioonist avarusis, karjivõist pabervalgeist
kajabaist tuulekerises jõuetuna. Siis kadusid taas kai-
nemad mõtted rohkeisse laintemurdeisse. Meri! Rahu-
tud veed tuulepaalus, kollane kaldaliv! Hädaolitu hais-
tav laevakül, sahava lõikab noog tormis. Meri!

Tahaks siis nappuvalt laevalt kar-
juda formi! Näha, kuid väike oleb eut uhke. Kuid
kullusest häänivad mõtted demise suurevad.

"Lähen kord merele!" Mees ei tun-
nudki enam ilusama, kui nägemata mees. —

"Mees sa ei loegi, kui toola,"
tähenas kord isa. Mõttelisi mida vastata, siis ütlesin:
"Kui ilusasti osataks kirjeldada
mees! Ioo tingib, et mõistat teada, kuigi väike pole. —
Suurena lähen merele!" Samavõrt paljastasin isale.

"Iis sa lollust näädid. Suurena...
kõikap vauvalt asikem oia tuleb." Viet di isegi noomis.
Ei taiband, miks isa ei soolind
mees, ilusamat märga, sügavat! Väi pettusin meinasjutust?
Suurena võiks ju igalpool... kikkuda rohte ja jääda vai-
kides — et enam kuuagi avada silmi valgushingeks. Mees
vaid vaha, et vajuda kõljudes saladuslikus hümisevites
sügavusse ...

Ma palued haige, ei terve.

See voope mööda. Elasin jälle ... elasin unistuste hä-
vitavas kuuises, et hakkaks soogi kaugeksin nõutuna...
Kauguses simeutavaid metri värvivõrustusse kujutasin me-
naks maastikpildid. Kvaalitsevaid kalle varred teudas
merikajakasina elvi!.. Kõikjal meri!.. Kuid õhuvärisel
kuumal suvapäeval kaugusest suitsulipp kahtatusinisesse
kaevakaarde kuljus, oli see kui aurulaeva korstnaest meri.
Falgisin ta hajumisperioidi.

Suurena merele! Kui palju kor-
di ütlesin seda endale! Imestasin, kuidas võisin veeta
niigi palju päevi maal, kõval pinnal, mis isegi kuu-
voses praeguema tikub. Kas ei põletanud sõmerad mu
jalapõhju, kas ei ajanud lillakroovid tülqastust vana!
Ohjeldasid kainud silmapilgud töös, du paratamatus.

Vastumängi paiskas olemisses
sammeldunud katus isamajal. Oli kollektiivne ja hii-
gas kodusooja, et voogas helkaks laine olemisses, mis kirjises
edespidiqi. Isamaja! kolustas võiduvanne mässulisest muust
võitis taas, surus silmi täigst.

Ja valdas aine...

Üllasin jätke isale: „Olee nüüd
kindel, et lähe merele! Siis muide surra.“

„Sa ikka tõesti tahad minna?“

Isa oli pool-kurba. Halejuukseline tarqana silmitses mind.
„Kas siin on mi pole?“

„Ruumi? Oh — ja pole ka! Teis-
õhk on kolbmata mulla. Ei või teda enam hingata. Vastahuo-
list vajaa.“

„Oled sa, jõuan ma sind vas-
da? Isa pöönos kurvana tõlke. Tundsin, et oleu teda kaavad
kaltlesin viiru, ent uuesti nägin tuleviku veendust ker-
kivat...“

Isa katsus edespidiqi veel maa-
ruda mind kolustavalt, inimnälgast — tormi. Kuid oli paran-
damatu, merihaiqe, mind nägumata... Teqi haigst isa üte-
lus jutu lõpuks, millest helises kurba:

„Ära mine!“

Isa oli ilma seltsuseta, tõend-
seta, naqi rüüane lootuseta hiiu. du kõrvus ta ei peatand...

„Ära mine!“

Isa oli ilma seltsuseta, tõend-
seta, naqi rüüane lootuseta hiiu. du kõrvus ta ei peatand...

Elasin veel niiseliid asju mand-
 nel, täis ebalemust kõikjal. Valutasin... Uneta õil pime-
 desse vaktides, kuulasin vaikust, hirmusiu värisevate
 närvide tõustvaist kummitusi. Kuidas ei kohelnud ma
 hullavaid rinnipaike külmal, üksteiselt! Kuidas ei suu-
 dend rajul selitult, millel arvasin nõgvalt jälgi noorust,
 mil veel valgepäise kõrvejanesena täitsin vallatuses!

Niimales saabus päev. Hommikul
 asus koduarmastus, hellus, isa valgejuuksene pää, ema lei-
 tunud põsk, all nurgeline kott, matkavana olemisses. Tundsin
 silmanurgast saabuva pisara. Ristlesin tubades põrimatus.
 Haarasin nüülit tolle noomate. Lugesin raamustusi, ja kind-
 lust loovus vuesti minna.

Koogusiu vähemaid asju. Isa istus
 kama otas, ema aitas mind. Ent saagedaste pöörduste selja-
 ja minu poole ja nõgu käsi tõusvat silmi ette. Mõistisin.
 Poolvõgisi tunge kurjust midagi üht, millelades pisaraid.

"Marr poiss kipub merel!"

Isa oli imelik. Nõgu, kuis ta lak-
 kamatult piipu imes, ja käsi selle hoidmisel värises. Too
 hali, kõöst paksunahkne, trobeline käsi sootensõnidega, mit-
 lise lahkusise täis kurbust pidin jätma! Natgusa oli juuk-
 seid pääümber. Vaatasin neid rüütudes. furaloga jätund,
 talikusiu toast. Vund jooksis koosa.

"Kus sa lähed?" käsis väitriks.

"Merel. See on lõpmata suu veri."

Vend ei nõgji, selatasin ja emaldesiu. Vund jäi mõttesse.

Üksel oli tulund ema, isa hall pää

kake väikese pisaraga silmanurgas. ema kõrval. Olin sega-
 duses oskamatu. Vaatasin kappi. färelhüüdjana roheline
 sammal otjakusel, suitsend konstnassu pueluva kiriga,

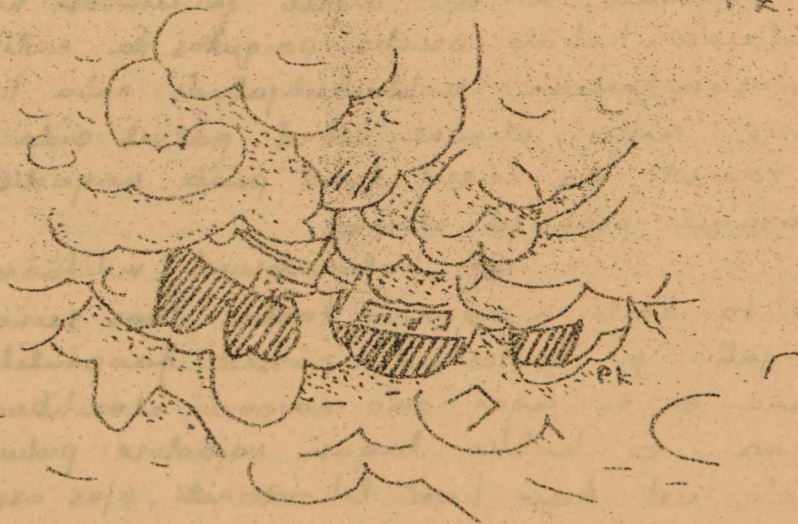
vassaid kargad ja niimilaud luitund sinial kink di kodum
 selitamatu amas sis noistuin... Kurbuses küllased lakku-
 missilmapiilqued avavad amasui. Silmad otsivad hirmuvalt
 ruttu bagatelle.

Kurbus tihenes emaldades kalde pice
 rassa. „futqst! Mui... laiskhargad, kõikev laev valqz
 purje all...“ sosistasin mõtterages eudale. Vaatasin tä-
 gasi taas. Önes seisid illes karkjale võitke vund. Oletti
 pöonas ümber ja poolis mind pilgul seiravale emale
 juunde. Sääl laugis vartu emal talust põlle, hõmas
 silmist, vaatas mille järle. Oletis uugz udeselt mõistuiu

„Ega võitke Heino ei lähe meile!
 Heino on emal juures!“ Heino ei lähe... soovisin mõttes.
 Kaugelt nägzi veel lülkoq ukstel. Hittel saabusval
 olin mäekoare taga.

kinnendasin samme...

Pk.

Kubuküla [järg]

Maagi igal niigil, on ka Kubukü-
lal oma poliitiline poliitsei isike näol, kes vähemalt
end selleks peab endise kaitsepolitseinikuna. Sellane
sisekord nõuab ju, et osa võtma peab ka igast ava-
likust toiminguist: ümberkaudsete mõisate oksjonist,
ostab kooli vähegi mõeldaval, millega pärast kaugel-
dab. foor ta ainult vabrikus puskarit — olla kervisele
parem. Teistele kaitsetele soovitas koduaresti järele aadid
ja kilmavere vanne. Mõie tequtses ka kervisekõnnõuikku-
na. koosolekuid esimesi ta käremeresena, sellepärast ei salli
tada ka dilitaatorid. On siis milid nupust või vasant
puude? Ümberkaudsed kervikud ja isegi übs endine paruu
osa ta võlgased, kellega ärtele ja kervisei ninaaba tõdiab.
koduväina hobale arudes paigutas ta endise neuvõijaväe
varustusametnikuna volikuhukijatud: raha kaksikordsesse
hoonesse, milles ülemine kord pälvib aida, varakambri
osa, samuti ka teised toad pääle maqadistoa ja kooqj-
— kusaqil peab ju elama.

Läbiimbumud militäärsest voimust,
liigub ta alati revolviiga taskus. Toas seinal ripuvad
veel jahi ja kaitsekiude püssid. Jaopäälilise kohuse-
tõitjana on ta aqar oma noioovi stonikkude meeleole
valvama... Ei kooli kaqasi vajaduse pulud ka amet-
aristusta erst. kui kool lihvikeriti, ajas arja kuni Ha-
mini ning müid ütleb iqantale: kes see oli, kes kooli ta-
qasi kõi? ja kui šaulainite tõtru kool suleti — jällegi
kamb mess karidusosakonnas; tui sääl tõhu kervadele

kui natariigi esimestest loojatest ning poeg sõidabki väikeses saarshobuses ja saaniga hooli! Kevadest teeb ta selle karkasa ratsa või ratsaga! — Mina võin veel pärsile osta! Täendab vana. Igatahes korvatab pojast andale võimelist järiletuljat kuba varakult lubab kõigi majapidamis- ja majandusvõimelisesse pilku heita — ja oma rahakotikas ka alati kandes...

Ainult poeg ei oma isa erksat väime, kärebedat kõnet, on rohkem venin, unustanud. Kui isa otsaks kõrgu üle valitses hälar pöö, mille olitrahosusest kulmude all vilgub ära tulesse ning see tõmbleb muhelevis alla noosteliarva mokaabeme — siis poeg püüab ilmeaga, kleenukese kehaga ja ebamusikaatne — Ostaks talu klaveri, aga ei mängi! Lõotsa ostsin oksjonilt, mõtleisin, et venitab, aga näe poleudki isa mängida!

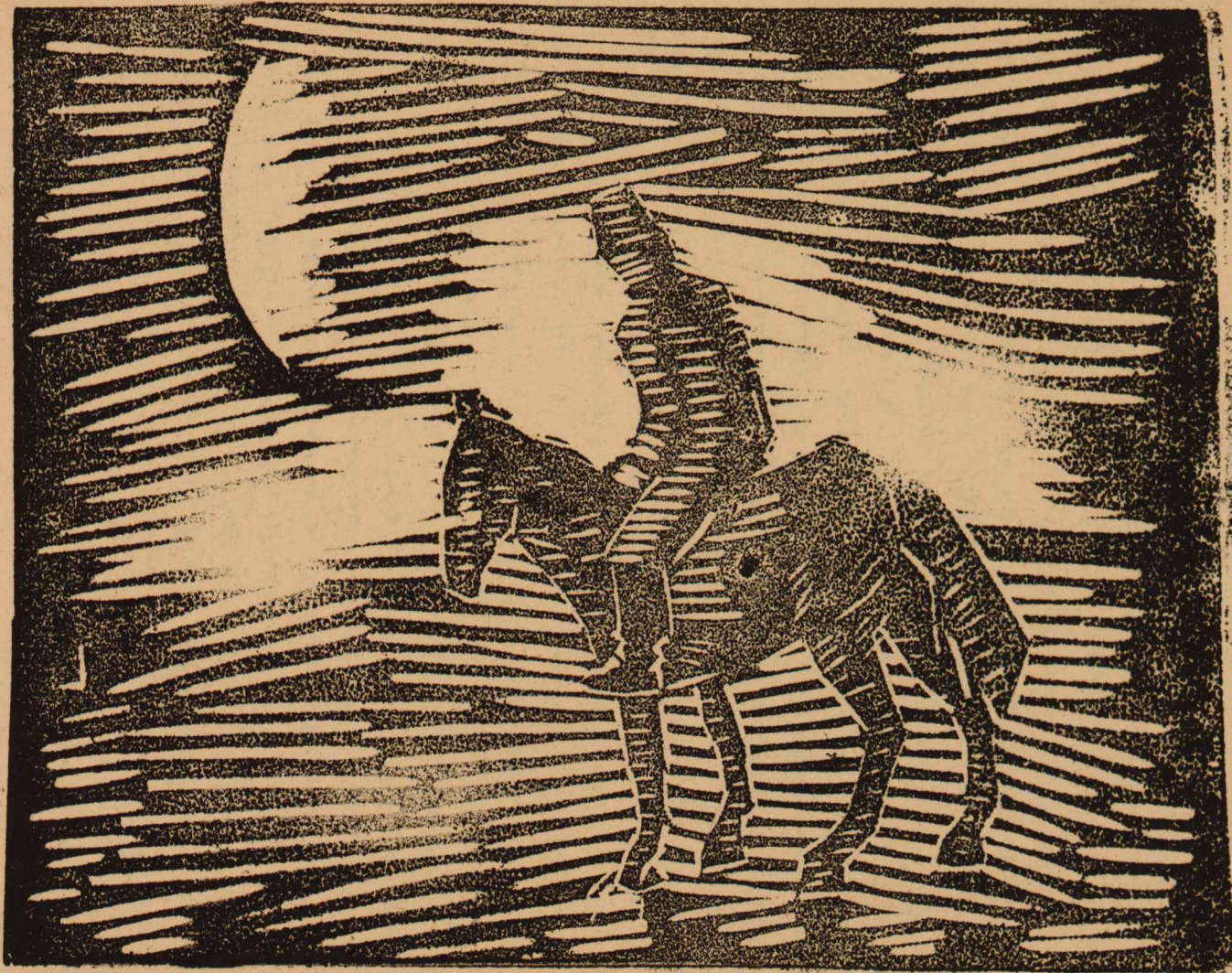
Enam õnnestunud on ta vaatlema poeg, kaitseliit. Tüsedamad küla noored on mõle arvastunult registreeritud, kord aastas kaardilise ka talle noostest puhartamas — parasidil, kust siis tubaselt isamaalises vaimus järgneval päeval kõrgu pööndab, kasugi melid aga nõrgu jalge.

See miltäärne õltsõud aga ei koker ta suugu ilmeaalse lokaali „Ruske lehm“ pidajad. Mis see siis, kuuendeleks kõrgu küla kasuõnne, õltsõud ei tõhõvab kaks lokaalset kõrtsi — see õltsõud kuuendeleks kuuendeleks küla „Ruske lehm“ lavelt sisse. On ju ka põljust kõrtsiõnne isik. Kui ilmasõja kõrgu kõiki tavaliisi tabas, jättis ka Haam endo kande ning vanatüdrukust õe, võttis rüüa ning elas läbi viidutused lalinglõnne! põrutada saade minne kuuendeleks kõrtsiõnne ning vauglalaagneid vauglaspõole kuuendeleks kuuendeleks. Suure väimure algele pääsis jällegi koduõnne. Haam kuuendeleks kuuendeleks, kus siis kõrgu väikse erakuna oma tööd Loo-mepõoleks leidet, nii saadis sisse ka koduse vashi, liiva jõul kõiva. Naja ainult puistata kott liiva vanavassakalle

ning kirid häivad... Wolitzel igasugu kodusid per-
 huiwatuse kanta ja valla — kella parandamine iseenesest
 mõista. Ompaltes mängis ka kannalt, rüülit, ehk õpilime-
 listele kirjutas noote, lõbusaid looteid, loet, "Edasit" kui
 tegev poliitikamess, endale koonalise partaia ning müit
 vana. See ta enda palja ei maitsa, hoides mängij, kodustate
 jaoks. Sõnad aga temaga jutulesse, no siis võta müit maha
 mehe es... mineviku elutõde on imend läbi ta ajusoppest
 ning hää ja kurya aratundmises ole ta es veel paistke. Il-
 ma parandamis-probleem on ta erakale omanduse põhine...

Sobimatult on ta oma kodustate min-
 gitanistudentriiga elusea võttes vedanud ka proletariaandij.
 Tähtsiksena ta kumidest on Sars — turvalõikur. Nana sõlmat,
 kes enda panna varuwaatjale jätkust, upitab müit oma
 päni õetu poole, peaboli abil. Kui künale hakkab, siis elop
 see katuz vni müit, turbaraba vni põld — lähel künk soo-
 vitavalt. On aga Sarsit raha, siis sõidab vartli lastatute
 hobusel künle, lähedusest alaristest kaja, vankritel kõhale ja
 määrdega selgud viinagurdega seji — päni loet noopacule
 üle parva. Vole, ringides on, kaskes lihvas püüd paranda-
 mas, et siis jätk õrta vartset tõend — vartse künkspalliga.
 Piduõhtutel on Sars zuna mess. Viinanimede valikvalitajana on
 tal omalegi peudet toskus, kust vahetavatel ainsust, et see
 mõnusam oleks mõnda noost, ässa jätke noorukule vni
 müit leadi lasta. Piltijandid lavat saavad alati ka hästi
 armetult noovida, müit puhat ei lope. Kuid Sars siis ulatub
 ka mü, et pöetud päni kirjutat, künis vintad veel enam
 ära kasvavad põlusele ning pöetud parajut. Häda tütar-
 kule, kui Sarsiga tantsute ei läbi. Seda võime siis, kuni aiga
 ka müte hästi partaia velle ei tause. Igal juunipäeval
 tal Sannaküla vahel zuna kute, kus künle mängit oma
 väiksele jüngreile, neid on tal alati sabas, vöendest lah-
 kell ammal, pöetis veel põole ning noovut, et need ikka

õpetust võtaks, kui mehed tahavad korrata. „Oga keelmeist
ni pläma äga keelmeist, mis ta rääki nõgub, õppige äga vii-
navõtma ja kantsima, küll teist siis mehed tahavad ni diela-
richerit, las' hära...“ ja rääk. ou sammokülakul Joss.

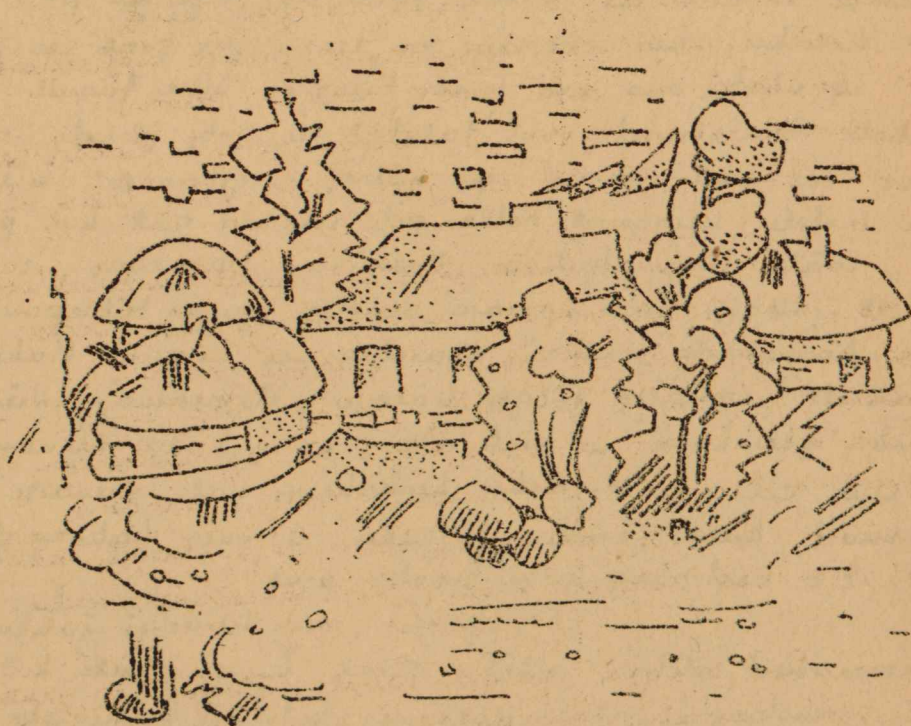
Kui püüdnud tana, kubi, siis ei usaldaks keegi püüda prop-
limisega mahs saada noist kehvilust, vaid jätkaks selle
jätkamata isäiqiselis. Põhivanad äga keelmeist keelmeist
võisik, ei mitte ni avarikult. Pärastise näitaks ühes puella-
mos talus traditsioonilist esmapäevest makstvat, kus kannes
kinni isa kui poeg, ema kui tütar, ning pärast külas keel-
detakse, et küll see piirike pada teigi äga mu p-le poi...

Eest hoidku, kui võõraga ou teigi, siis saab see järjekordi-
selt igakihelt ou ja. Teises talus ou jälle fumaal tütreid
nõtkelt õnnistand, kel talitöö ei sobi flineli kõval, ning
vase isa-ema saavad äga kõne keelmeist ristida, mis
ema lastele keelmeist põlve pole soostand. Eest kus poeg ja
ja, sääl teigi kullam. Vanaisa iluaries, saas poe-
gadelt jällegi ou paraja propsi, ning tütrepoega päri-
jaks korvatada taltes, äpandus see koquni. Hakkas liiga
varakult vanaisa jälgis häima „elamehena“ Määnd vööki
„Kalle suurkooli“ — võib ole, ou ole ta arenemisel saak
surenu ed. küll oleks kullakese patu vanaisa hüvi
maksitud, kuid saades ei lüba, et ou kalleestast tü-
tant il.a kädipoeg armukeseks prat.

Et kõigest, mis kernoq juletud, küla
informatsioon oleks, selleks aiald kanna küla kallejalga
telefoni kallejoon, abnandid ägas talus. Elav ajaleht, keelmeist
ni kallejalga ämm ou jäänd väinset ajal juba kallejalga
nile, kanna omarega ta kallesti kallejalga aial kallesti kalle
arandel kallejalga väinset juba kallejalga väinset, maitsse ou mit-
mekesise ja. ja kallesti kallejalga väinset kui väinset, ou
ou kallejalga kallesti kallesti väinset väinset — pole ka
ainust puudu.

Ning pärast teatavastu märkamatutena kaavad kubukitokaste oluauteri ühtasast varemisel suure olemise maanteel... Teeline, läbistades suurend sügispäeval pihu lõetsund maanteed kulla, võib soovalt oimata, et sin ilmetus kolkas pesitub see, mis on miniatüürne portree meie isamaalikest iseloomist.

vii. A.M.

Aastatevahetajal.

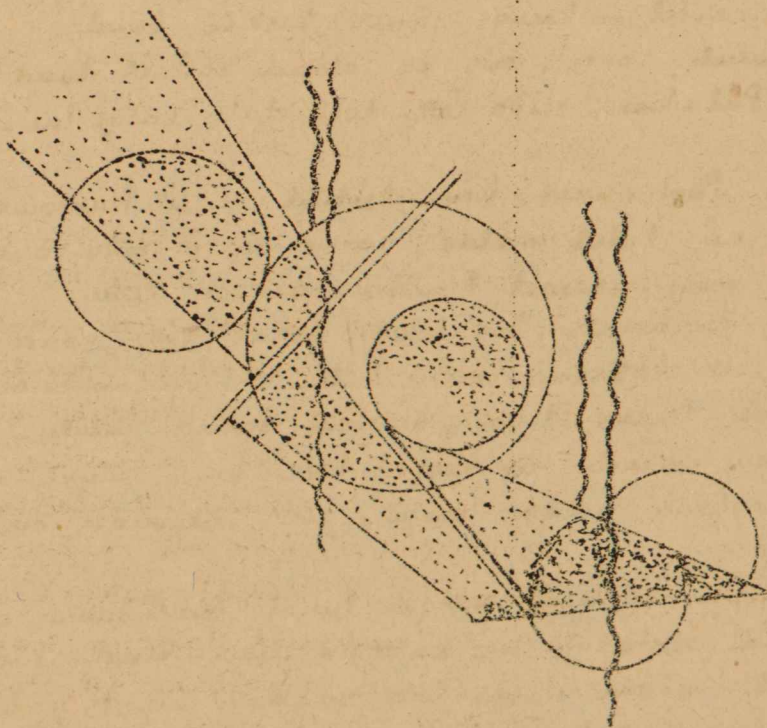
Õös nutab troadikene postidelt sõidatse servas.
 Täga akende veel tuled — silmi ei saa uund.
 Kargeid lülbeid lauges tunde hooget harvas,
 Hilisöös kuni raage uni sajab aeglast lund.
 Toos veel kusekesel kuisulanäbu papist inglivarvas,
 Koik on ootel — kemas jõuab kesköö lund.
 Peru kuulab sõnet, mis on olund rasheit kumdel armsas.
 See on Pühakivi, mida ätt koeb taha valge laua istumid.

Pool unes hängitsetud meelik kuulvad lapsed värin juttu.
 Sel öö, nii tuleb meelde, vaine on ja mibe öudel.
 Peaaegu ongi väljast kuulda vaikset ruttu.
 Võib olla kolimats, kes hingi tahab värga nõnda.
 Nüi öudelt kõisena vana keel, viil aja nõnda ära ruttu.
 Ja imeline tunne tunde, kaasab meeled raude.
 Väe taga akende on keegi, kelle hujje hajub uttu.
 Müid jookseb ümber maja, üha rüüandades öudu.

Ou söögid valgel laual täitendamas õnne;
 Küti unel aastalgi siis kuldseid liha — liiva ajad,
 Kui kalli sõbra aasta ära seadaku hingis valus tunne.
 See juures mälestusi tuleb meelde sajad.
 Ou raske naagu vajund vajusurma unne,
 ja ajas kumdel seisvad naagu kargeid lajad.
 Lõub mõte armsa naisele, kes taga maid, linne.
 Muul valus siis, et lahutavad meeled, tuiskeund rajad.

Kuid seinakell lööb uue aasta tunni.
 ja vana õudne lüüri on katkenud kaheks.
 Nüüd võidakse puhata ja uinu kinni
 aasta uus saand kuldseks vaheteks.
 ja hüdab unesid, kui tinnast õuni,
 et pre, lapsed, naugad keitvad voodi tundeiks vaheteks.
 kui võiks us karges talveöös ma unest siundi,
 siis nagu taeva-tähti ma uue aasta sisse läheteks.

e.s.

Jõuluõhtul.

Kõik elav ja liikuv ülemalolekult suvalsete armajate, rikkas tempo, talvise õõ tagant kummisõite nautingpühiks.

Läbistand kõrvallatuava, ilmsel määkamata jõuad südalinna. Karvamits silmel, käed kiinurukkeni taskus, hulguv riidavara äärelt ülesikuna lumiseil kõnniteil. On kauged mõtted mälestusjõhvast päimeend aijas — — —

Mons ei taju reklaamide kirvaid tuhalkiriseid lende. Haaranatu on vitriinide kühlastunud valgus-sõra ja tänavaeäqastikus ristlerad inimesed, on vaid tumehooguline kaugj mäng.

Jalutab ja temal Monsil pole midagi pääle võimaluse hulkuda segamatult ja olla kurb mahajäitusest. On sõitnud sõbrad armajad jõuluhõuge hingama, oleskema kubares ülesmelses õhustikus, vabana linna tüütavast igapäevast. Ja üksik liulane kiindand maa avarustesse on muutund hulkuniks.

Mons on jõutund kirikesse kulgava puiestee algusesse. Paljaste kastanite all nidastub pinke, kaitud puutumatu lumega. Pole kidaqi meile tänavil õhtul. On unustet neid Monsile armajad laiu ja madalaid puiestee pinke, laineliselt lookund tüsedate seljatugevõga. Laisalt nouib mustjassiniseid, kollakoid peeneid varje, üle bulvaari pinqi ja kaonad pimedusse.

Mons on mõtteis segatud. Toetub luldinuna lumisele istmela. Südalinna on vajunud kaugemate. Kärmas punde taga mustandab kirikele akendita sein,

tonni tumeda siluetiga nägematult vajudes ühtlaseks süngiks klaarseks. Töö tuleks vaade on omelt rõõmsam varem olust, sõprade tõhusal vestlusel sejuvalt mõeldaval õhtul.

falle tundab Monsil kurbe mõtteid. Tulvad teadmatuses, muutuvad äkki selgiks nagu vanjad külmal pingil ja kaovad nägematusse. Ja kirik häirib taganematult kujutelmis seotises kaugele sõpradega, pingil ja bulvaariga.

Täevas on kätkest ja sajuvõrudes pilvis. Hürmatises patimas venis küt — — Mons tõuseb — läheb kiriku poole. Püüab mõeldes mälestiste minoraalseid noote. Argajalt haarab tulpasid kella viilma ja dinod. Imbitseb kuima valu vaibaiki.

Nüüd seisab ta kiriku esisel hänivas valguskoulas. Suunde nähti tõubunna moodus väike naisteratvas, kärekorval palitus ja kuttuistsis tüdrukuke. Küreilt kaovad kiriku kitsalt poaostivate, raske uste nande. Naavalt kuulduks tänavale tumedat orsi-mängu — kaugele, ebamäärast.

Mõtle mata jõngub uita Mons Taha uikettatud uste jätab küllki pimedus ning liuna ürdav kõra — — —

Võlvistik küllastunud valguses on vähe hämmastav. Kõikjal paistub valgusheide, ümbritsevad talitvata, kaaravad terava künula- ja huuse-õhualisse valgustainesse. Kuniisel orsil korrali ületooniline, raske harmoonia.

Kooride kaarevõlvitud sammaste lähuses istub Mons. Läheduses on õrja tulnud naine oma tütreaga. Nad on veel pilvis, Mons ei näe neid. Nägusid kes ridadastuvail pingel on vaiksud, ootavud.

inimesi. Miski päljend peadega, naisi mitmevärvilisi, kirjais kallides. Targa nõrgete seljatugide liiguvad uudishimulikult laste vaevalt ülestatavad pead. Päljend neist, on siin esmasõnoliselt, teisi juba ammukümneid, et ikka on naine, pisikelele tajumatus need suurejooneliselt, kättesaamatult võivad, kiruvad kiroolilt-rite nõngastikud ja teudmatusest hajuv meesika — vahel hirmutavgi.

Nii Morshi neid täne õhtul vaatleb —
— juudmatu, uudishimulik. Vajub teematagi kõikjal keri, rahul, lõgav tõsides.

Naine suunatus on tõstnud kahvale nõi, Naadab pilgul last — tõi kibedat tõgikust. ko-heritab pisikesel pinnast nivaalust, seab järatikkumalt kervant mütsi. Annab peaga kuivalt mäitü, et tütar istuks sahelikult ja siis vajub liikumatusse asendisse. Nõgri tõi vahesaid kuumatusjooni on pöördunud kait- lisse ilmevale õpetajale. Silmad sügavas hurbuses on muutunud alistuvailis, hele-rõõmsails — ainult jalgides lapse pilke. Väike tüdruk on imestunud ilmel, nihutat ennast aegajaltemale, et paremini sammaste vahelt näha hüglapund nuivaldega. Ema on süvenend jutke- sesse ja väikesel püüaninakesel on nüüd enam vabadust. On unustand vala nõoga, pehme sümpesse; kiusastet hite- gu hoiate pingist ja kuumandotemina jälgib pänge- sil- mil säravaid teke.

Orul on vaikind — õpetaja kõneleb kuid Moss kiriku muigas jälgib val mõtte, korant kadentse. Tunneb silmi laugevat hurbale naisela kuumavillases suun- natis, siis ümarqusele nakesele puusres tutumitsis.

On ja jõetuktu, tõhitud imeseltgelt ta mõtte. Täna jangatakse põlevate olukste kõngys kirike, mä- lestisi, kui kauge ja kuumaline!

Eel tõusva julgusega ronis jõule mõt-
teid ajja. Erimisest mähti jõudul talipühadest ei meeldu-
ne midagi. Jõuakse nida keisi, kui tähtsusteid, uudeid.
Ja äkki pöörgus — mõeldus mahajäetuna kiriku nur-
gas — ning ülijäär õhtune kodusole õpingute uuis-in-
tellectus õhustikus.

Arusaamatuid harrivad jultuse nat-
ked tuimas alateadvuses. On võõrad Morsile pastoriite
kollektiivid.

— — — aamu. Taas kahtlused kuundunud mõtted.
Orel kõnab uuesti lastest nii aamu muudest ja kiri-
kusse kasvab taas armusat sooja. Ilmsel pöörab pea — T. 1.

Erist, imelikku on meeldatuse. Tähtsata
libiseb pilk kurnale naisele — ta ei laulnud keid uis
kurbe-tõrseis silmis nõrgas pisonaid ja libradisel näol
levis kauge narmatus. Põrnale õlale vajunud pea on kõi-
rimatus narmus.

Laul jätkub. Väine tõmbab kauge narm-
atusega suunati kuovale. Surub enda liigi hõmnastand
lapsa, kurnatab pisonaid ja välgub.

Mors on järgitud kõike näilisel tükshõik-
sena. Eel siis muudab kiriku tüljalas võhustifude. Ta
äkki arvab emsas midagi liigaltuvat.

Ta järgub naisele — — —

Kui jälle on Mors suurel noogus puistat,
ei näe ta enam kais pinke. On meles vaid kumb naine
helgusast nutvama, tüdrukukene pumases mütsis ja vana
laul põrnisevalt onelilt —

Liin on vajunud vaikusesse. Ekseleb veel
äkrisk auto. Keegi voolimees sõidab pisikeste kellade ti-
linas. Ja koga paistub pilvasalbadest pehvel laia laud —

Kui nad laevale asti.

"Sa vanimes, ära koha enam siia lauda juures. Tule lähemale, katsuge et laevale saate."

Põlhihõljena rääkivat noju poostas naipes kapteni tütre naime, kui ta oma meest ühes vasa nägi seisvat ütatava lauda juures. "Hoidke neid mehi," põmises naime oma ette, "kui hõnna noju saavad, aja paha peega minema. Isa vana vana, aga kõik siia lauda ümber nagu minemise hõlmas. Elu ole, midagi neid näinud, kui randa tulevad, nagu Madil mehi..."

Rohkem ta mõelda ei saanudki nende meherajakate päale — pidi jooksuma juba too juure. Maagavate inimeste hingajele hakkas kibedasti minema. Naime usvas. Sellest äraas võtkene kiikus, aga ainult hetkelis. "Tüni ruttu üle!" pabises ta maagavale tüdrukule, "Mehed on laeva tervis saata. Tüdruk et taipand alul perevaise sõne, tõvris aga rüski. Ägula selitusega tegei talta eit pea selgus, mis teha."

Rüskemud, jooksis ta aita ja teeli väidet lõpuni suure siiga varandusega. Lõputas selle palitaks ja jooksis rüsk järele aita. Suurest tüdruki tõi- tis ta varanduse. tuli-soolaste silkudega, löi kakuu kõvasti kinni, jättes varanduse aida lähete. Pea teeli ta juba ussiatalt puuri mustand notiga. Ruttas veldri, ajas need kartulaid tõi ja sidus suud kinni.

"Kas said soolase ja kartulid parand, hõnchis perevaise laudatust, suu kardanast lõp- sik käes."

"fah", oli tüdruki lühike vastus.

"Uline too siis rüüri koplist ära", käsitas perenaine edasi.

Vana seisis ilka veel lauda juures ja mõtles, on saanud suur loone. Mahutab oma kolme neljale lihuma ja paar hobust, naavad, lambad päikeselle. Kui merel enam ei lähe ja maa-mehetus saab, siis ei ooma ta kütlameestele alla. Talvel, kui liivameister lapsi tuleb vaatama, näitab ta sellele ka. See ajab oma hobuse kõige reega lauta, aga rüüri jääb veel järele mõttes sammusid vana koi toa poole

x

"Uline nüüd kassi poisid nüüriist välja. Pidein ise minema, aga võõrad..."

"Eua nuih plikat, tema häbenenub," ütles vana, aga loovis siiski küüri poole. Kallisesid heinasid. Oli kuuldud jutukõminat ja vana kõi juurde loivas, käes peli piik, mille aida seinalt kütis, ilmuvad küürikuule kaks meest. Need olid kapteni laevapoisid. Tüsedad mehed, näod pruuniks põlenud ja rüüri rüüri seljas. Jalas kandisid mõlemad püksingi. Teine kõhatas vähe. Ohavatel pilke heites sammusid kõi poole. Vii-maks kokmas üks: "Jee mis see vana keerat ni vana üles ajas?"

"Vanaaatori tege. Nõe tulelehtidid idast. See kardab, et laev tuleb randa."

"Naiste nali jah. Uleil praegu. Kaks koubu seis. Tüüri ka loevas. Kui hakkabki tulama, saavad ju küüri tegega vältida."

"Aga koubid, kuhu need jäävad?" harritas emine.

"Ulele põlijas rüüri küll," naljatas teine.

x

Uksa päala ilmus vana. „Sokutaga kartulivotid ja silguveeraudlik vaukile!“ Poisid tõid seda-maid vana puuassidega vaukileokse kumrist keset õuet. Eks võtkis silguveeraudlike aida lähelt ja viis ta vaukile. Varsti ilmus teine kartulivotiga. Jaat tuli vana suure piimapütiga, mille aritas vaukile kartuli koki ja silguveeraudlike vahale. Eit tõi veel korvi pesuga. Laoti vaukile ka mitugi muud pisikest ja suurt pakikest. Varsti ilmus tüdruk nunnaga. See rahendati vaukile ette ja algas sõit neeme poole. Poisid jultisid hobust. Vana sammus nende kannul, varb-akker seljas. Vanamoorel oli kumraga kää otsas mune-korv. Tüdruk kandis seljas suurt kimpu õliniideid. Neid läbis meestel varsti vauja, sest sügise lähenes. jõulid rauda söus lausumata. Meestel oli tuju halb. Eit mõistis seda, et tema lobe nüüd ainult tüütavust oleks. Sellepärast vaigiti. Ainult tüdrukul oli rõõmsame, et sai lasti laeva poistest, sest need olid nagu ööd teie vaukile akna taga pülitand.

Poist lükati poolde sõude. kartulivotid pandi ahtrisse, et väga ei pluffaks. — Silguveeraudlik võõri, mune trani keset paati. Ummakorvid samuti. Vaukile võeti ühes varbakrauga sisse. Paat liukati tõide sõude ja pea liugles see üle tasase vee lähes seisva laeva poole. Meeste tugavast sõudest jäi vahes valge vür meie pinnale. „kuadi vauamoor!“ pomises vana. Poisid naeratasid.

Koje tagasi pöördudes näahis eit:

„Sai omelt minema teised. Sida vohu kerjem. Eks ma tea mis maadi eit teagi, kui jultus...“

o o

U.L

Õpetaja A. Summer viiekümneaastane

Õpetaja Aleksander Summer sündis 24 veebruaril 1879 Tartumaal, Tooma kihelkonnas Vätikvere Sullikatu, kus ta isa oli vallakooli õpetaja. Esimese õpetuse sai ta isa juures, hiljem õppis Tooma kihelkonnakoolis. Selle lõpetamise järel astus a. 1896 Tartu õpetajateseminari ettevalmistamisklassi. Siält pääsis kroonu stipendiumiline seminari ja lõpetas selle 1900 a. kevadel.

Sama aasta sügisel algas Summer tööd koolipölluks. Saab juhataja-õpetaja koha kaarepere kaheklassilises koolis, kus töötas kuni 1911 a. Siis siirdub Venemaale Livoonia asuendusse Kubaani maak. Töötas seal kaheklassilises asuenduskoolis koolijuhatajana ja täidab ka kõhtri kohuseid. 1913. a. Summer jätkab kodemaal, usub summa kaheklassilise kroonu algkooli juhatajaks. 1917 a. eraldatakse kool ja Summer siirdub täiskorda Venemaale, asudes uuesti tööle Livoonia asuenduses endises koolis.

Rahulikest tööst ei saa enam jubaugi oleda. Üle Kobaanimaal viieaastat a. 1919 ja 1920 mitu korda kodu-voja lained. 1920. a. sügisel pöörab Summer kodemaal ja 26 novembrist 1920 astub tööle Rakvere õpetajate seminari harjutuskoolis.

Ta on harjutuskooli arengus kaasa teinud algselt kuni süümaani! Ta on vaikne töömehes. Väikesel ja omaette süveneb ta tööle ja paneb loodustöö turnis õpilaste silmasirrama ja rindamed põksuma — loodustöö on ta lemmikala.

Üle Viimaa, üle kodema seminariist täiendatud noored õpetajad tulevad esimesi samme õppetöös, võttes uskujaks õpetaja Summeri loodustöö tunne.

Ilus paremad tervitused ja õnnesoovid jubilatele tema aripäeval!

koolkonna tegevusest.

Möödunud õppe-boolaasta tegevus osutus õpilastele intensiivsemaks, kui varemalt aastaid. Peale ringide ja koolkonna juhatuse töö tuleb märkida ka klass-ülesaste tegevust.

Klasside tegevus

Harjutuskooli V kl andis välja aegkirja usutate ekskursiooni kassa. 7. ja neljapäeval peeti referaat-, mängu- ja valguspiltide õhtuid korraldatis kaks klassiõhtut, muusikaliste ja omaloomingulistete etendusi.

Seem I kl pidas 14 klassikoosolekut, neist 7 referaatkoosolekut / kuus kolme koosolekut. Nagas õpilaste ja õpetaja juht. Arutati päevakirjandust. Valiti 3 liikmeline klassivalitsus. Töötati välja klassi- ja õpilaskodude kodukorrad. Aegkirja „Lühke“ andis 2. kl. klassiõhtuid peetud 2 – neist üks jõulupungaga.

II kl oli klassikoosolekuid 9, neist varetuskoosolekuid 3. Milline olge korraldus „Õpilaste vastastikusel suhtel juht. klassiõhtuid 2, kuna neist jõulupungaga. Korraldatis klassivalitsus. Töötati välja klassi kodukord Anti välja aegkirja.

III kl pidas 7 klassikoosolekut ja 2 õhtut. Klassi tööd juhib 5 liikm. klassiesitus. Pühitseti klassiõhtu- ja sünnipäeva omavahelise koosviibimisega.

IV kl pidas 5 referaatkoosolekut teemal: tsükli koostamine, + etajõud, elukutsed ja iseloom, eesti kultuurist (valguspiltidega) juht. klassiõhtuid oli 2 – üks neist jõulupungaga.

V kl peeti klassikoosolekuid 8, kus avaldati arvamus kooli ühiskonnast, asja loodud koolkonna ülesandest ja tekkimisvajadusest. Väiklusemidega käsitleti massi ja

üksikindivendi vahelkonnala ring naise suhtumist poliitikasse
 korraldati aukart klassikoosolekute otstarbekohasuse kohta
 Poolaste lõpetati klassiohtuga jõulupühi

VI kl. peetud klassikoosolekuid arutati pöö-
 vraprobleeme. 10. XI korraldati mard-õhtu. Lõu. Vahed. lakk-
 kumised oldi omavahelisel koosviibimisel

Klassikoosolekuid peeti põhimisell õppete-
 dide arvel.

Klasse informeerisid koolkonnas esinduse
 tööst klassiesindajad

Koolkonna tegevus 1929. I semestril

24. vabr. - Nabariigi aastapäeva pühitsemine
 aktusega ja omavahelise peoga

27. II j. Lüvi 70. a. sünnipäevad - kontsertaktus
 Seminaris kirjanike osavõttel

16. III lõppklassi avalik pidu

Aprillis: 1) Staalia õhtu, Nat. Ringi korraldusel - kerk-
 koolide vaheline, 2) meeskõne kontsert

Maas: Seminaris keskkontsert, värskeid „Õp. Raamat“
 etikanne ja õpperaata lõppidu.

Varia

1928/29 õppusaasta lõike pool ühe aastaga algab väiksema osatuse tähe all jaan. Ojala. Sõltuvus on ühgan-
nisterimisajajärgest jõudnud teatavatesse ja ülemineku au-
mõlemajanev.

24 jaan korraldab Nat Ring referaat - öökis
õpt. Latassa etteandega "Lühelisi relativise teooriaid"
Tarmo põlvkõrgi tundmisele igptalid ei jõudud, kuid saime
tali süski kuulajate ettekuulutus, osjart mis kõneleval
kõikjal t. aduse ringkonnas tänapäev.

26 jaan "Üleühtlase kõne" saab see ul-
guse ametlikest "Tarmo - Kõne" ja ka mis korraldajast
kavies "Lugarsat", "Sõnast" ja "Võlts - Kõne" ning hõimata-
lud saavutavad aga süski meelole ja tunde, et olime ü-
a - vereid suure saaga ja rahvaste, keele ajatuga, ja saame
hõimata tunnistus saavutamisesse ulatub.

* * *

Sõnast nähtavalt teostatud aasta - aastalt
reformatsioon. On tänapäevigi võimalik asendada Nat. m. ja
Nat. Ringi tootsete läbiviimiseks.

Sõnast nähtavalt teostatud on hõimata lusa
sõnast teostatud. Tänapäev on teostatud need talad ning kirjap-
male teostatud. Sõnast: on teosta draamade ja süski saaga
teostatud ning jaan. Tänapäev on teostatud lühikest kõne-
umbes 10 nähtava pildiga.

Kuid nähtavalt teostatud lusa süski,
et ainult saavutada, mitte laadest teostatud. On
ja kõik Nat. m. teostatud ja saavutamised ajatad, kui see
kuulata sa saad. Nähtavalt saab see Sõnast teostatud

külastatult ettevalmistusi maalavatel ja sotsiaalses tegevuses
 kui ka "konnalis asehjulike lava näeb..."

" " "

Elav suusaspordi harrastus, võistlustest
 osavõtt. Lubavad ühe pildikese süält õhukonnast.

Kui ühel talveõhtul trüskas... kooli
 Seminar suurest ulgest õue. Nõutu astus tundmata mees,
 ja küsis direktori jõule, öeldes, et tema on Seminaris uus
 võimlemisõpetaja. See on suureks sündmuseks.

Kõnd di meil võimlemise tund. Paistis
 sootagid uue õpetaja saabumist saali kui tuud mööda oli
 liidsime, et uus õpetaja mitmes vormis teinud Tege teisi
 harjutusi ja lubas suusatamaa vana, kui uusi meesk
 kohale tuleb

Õhüid tunneme teda kõik. See on - opt
 Andersson. Trüskas on muutunud Seminaris spordilike Pole
 enam kaotamendmist võimlemistundes, vaid heha õige ja loo-
 meparane arendamine. Palju kardetud haug ja roobaspuud
 on jäänud. Uue õpetaja esmine lubadus on teostunud. Se-
 minaris on nüüd niipalju suuski, et kõik õpilased talvi-
 spordi kätval tõbu võivad nautida. On olnud võistlusi ja
 suuri jõuõneid on kogunud õpet. Ole palju ainult hõlme cas-
 tal on kadunud ajamerde sellest ajast

" " "

Alustades tööd sügisel püüdega "tööko-
 la" ja isetegevuse põhimõtetes ka siin tegeutseda ab. harrate
 vana ja praktilisem vanaist metodeid. Seminaris saamatuko-
 gu ümberkoraldamine ainekohtlikes on õpilastes. Uue saa-
 matute vastu jälle tõstunud. Sellele kaasa aitab ka "kooli-
 konna saamatukoogu" — vähesest summast süiski murde-
 des ilmuvad üli- ja populaarteaduslike kirjandused.

" " "

Pabentisell on lõppaasta ette nähtud kui

praktika-aasta. Et aaga ainesaavad läbi pole võetud, on see suu-
remas ulatuses alati teostatavate jäänud. Täna on III-klassile
nimetatud 3 nädalat praktilist tööd. õpetajana Harju-
koolis. Kogu klass on jaotatud 6. rühma (4-5 õpil.), kes
teatava aja jooksul ühes Har. kooli klassis kõik tunnid au-
nab, ühtlasi täites kindamööda üldiste õpetajate-koor-
pidajate ja komiteepalvete pidamise kohustusi.

Kahtlemata annab see praktiline palje ja
püüvat endiste ülijuhuslike ja kollektive ühenduste-
de asemel, mis enamasti kujunevad paljudeks ni koo-
pektide kui tunnikäigu reites — praktilandil võimaldamata
näha tähtsaimat — töö tagajärki ja läbitundmist.

Vebruarist alates on tööd praktilaandlale
tähtsaimad moodad „Egiptuse nähtlused“ — gripp ja palane
väljas. Kõik haigustuvad praktilandid ja õpilased — ning
sügisal töö päevi külma tõttu — mis uskmiselt üle 20°C.
alatab.

* * *

„Tarmo“ lahkunud teinetuslike Edg. Lõvi ase-
mele on koolkonna Esinduse poolt valitud P. Kakk. E. Lõvi,
kes vebruarist alates kaitses teinetusesse on kohustatud
astuma, väike koostöö koostöö seminari pere eor õnnisoo!

* * *

Teinetus palab kõiki, kes „Tarmo“ võlgu, vää-
nata, ühendused, kes uskmiselt soosid soovivad, and-
ku adresse kirjatal. Rahvere Õp. Seminari „Tarmo“ Teinetusel.

* * *

Tarmo N° 3 trükitakse tasuta, millepärast
teinetus kõigile koostöögaite nähtud vaeva eest tänu
avaldab.

